

DE 'RUIMTELIJKE DENKERS' VAN WISSING ZIJN CREATIEF, PRO-ACTIEF EN PRAGMATISCH

Jeroen Goes (l) en Piet Kalsbeek

'Ruimtelijke denkers' noemen ze zichzelf, de creatieve pragmatische van Wissing. Opererend op het snijvlak van stedenbouw, openbare ruimte en planologie, geeft het bureau al ruim zeventig jaar aansprekende ruimtelijke antwoorden op actuele relevante maatschappelijke vraagstukken. En dat blijft Wissing doen, voorspellen directeur-eigenaren Piet Kalsbeek en Jeroen Goes, gepassioneerd, pro-actief en zonder de technische en financiële haalbaarheid van de oplossingen uit het oog te verliezen.

Toen **Kalsbeek** en **Goes** in dienst traden bij het ontwerp bureau in Barendrecht, in respectievelijk 1997 en 2003, was oprichter Willem Wissing al jaren met pensioen. 'Maar ook toen we het bureau in 2013 overnamen, hebben we geen moment een andere naam overwogen,' verzekert **Goes**. 'Als stedenbouwkundige was Wissing een coryfee. Een begrip.' **Kalsbeek** knikt. 'Wissing was, is en blijft een sterk merk, waar we aan blijven bouwen, met stedenbouwkundige en planologische oplossingen die Nederland mooier, beter en duurzamer maken. En

het buitenland trouwens ook, want wat we doen is een geweldig exportproduct. Denken vanuit groen en water, in groenblauwe netwerken om maatschappelijke vraagstukken zoals de energietransitie en klimaatadaptatie op te lossen, vinden ze in het buitenland ook machtig interessant.'

Daar kom ik straks op terug. Eerst Nederland: waarmee onderscheiden stedenbouwkundige ontwerpen van Wissing zich?

Goes: 'Met een consistente visie, waarbij

de gebruiker centraal staat. "Architectuur van woningen en kantoren is belangrijk, maar het draait om een fijne leefomgeving voor mensen en dieren". Het mooie is: als je de gebruiker centraal stelt, maakt het in feite niet uit of je opdrachtgever een gemeente of ontwikkelaar is.'

Kalsbeek: 'Het maakt evenmin uit of je een plan maakt voor een hoogstedelijk gebied of een krimpregio. Kwaliteit voor de gebruikers, daar gaat het om. Kantorenpark Papendorp in Utrecht is een goed voorbeeld van wat voor moois dat kan

opleveren. We zijn er al bijna twintig jaar bij betrokken. De kantoren staan in een groen en multifunctioneel gebied. Dankzij deze groene kwaliteit, die in het begin is geïntroduceerd, kan er nu zelfs woningbouw worden toegevoegd.'

Zagen jullie dat twintig jaar geleden al aankomen?

Kalsbeek: 'Je hebt altijd te maken met trends en maatschappelijke opgaven die veranderen. Tegenwoordig houden we bij iedere opdracht rekening met klimaatadaptatie, twintig jaar

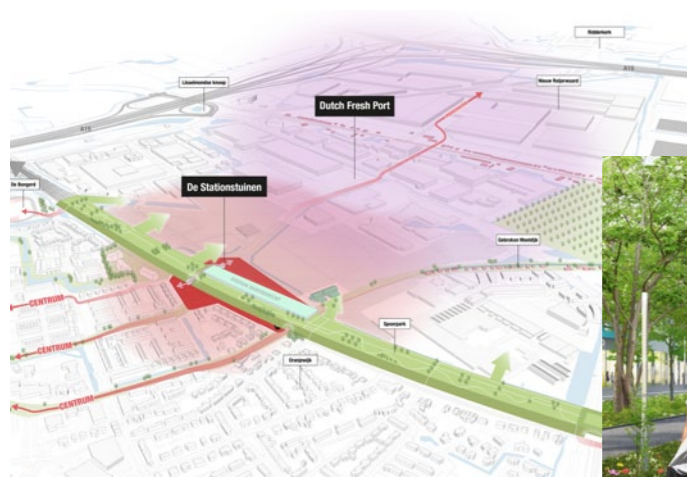

Kantorenpark Papendorp, Leidsche Rijn

KERKOR OUBEN ©

De Stationstuinen, Barendrecht: gemengd gebied met 3.500 woningen, werken en stedelijke functies

© WISSING/URBAIN ENERGY

Nieuwland in Amersfoort

geleden was dat niet vanzelfsprekend. Je moet als stedenbouwer visionair en trendsettend durven zijn en altijd voor de lange termijn gaan.'

Goes: 'Uniek aan Wissing is dat we een ontwerp- en adviesbureau zijn met planologen, stedenbouwers en landschapsontwerpers die iedere opdracht integraal aanvliegen. Daardoor kunnen we heel complexe opgaven aan, altijd met de technische en financiële haalbaarheid van

de oplossingen voor ogen.'

Kalsbeek: 'Aan luchtfrictierij doen we niet. We zijn creatief en pragmatisch.'

Goes: 'Met de menselijke maat altijd als uitgangspunt, streven we ernaar dat wat we bedenken en ontwerpen ook wordt gerealiseerd.'

Wat is het mooiste voorbeeld daarvan?

Kalsbeek: 'Oh, die zijn legio. Ik kies voor Nieuwland in Amersfoort, een wijk die we medio jaren negentig hebben ontworpen. Twee jaar geleden hebben we daar een topdelegatie uit Zuid-Korea rondgeleid. Nieuwland, verzekerden ze ons, is het summum, we kunnen hier ontzettend veel leren van de groenblauwe netwerken die de basis vormen van deze wijk. Let wel, Nieuwland bestaat al twintig jaar.'

Goes: 'Het zette ons zelf opnieuw aan het denken. Groen en water integreren in onze plannen is voor ons zo vanzelfsprekend, dat we zelf niet meer doorhadden dat het bijzonder is.'

Kalsbeek: 'Omgekeerd zijn buitenlandse projecten ook weer verfrissend en leerzaam. Maraza New Town in Beira, Mozambique

bijvoorbeeld, waar we een masterplan voor hebben gemaakt dat de stad veel weerbaarder maakt tegen natuurrampen en de klimaatverandering. Met de ervaringen die we opdoen bij zulke megaprojecten, kunnen we hier in Nederland weer ons voordeel mee doen. Bovendien helpen ze ons om relevant te blijven.'

De enorme woningbouwopgave, de energietransitie, slimme mobiliteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie, de anderhalve-metersamenleving, eenzaamheid... In de wetenschap dat de Omgevingswet er aan zit te komen, zijn er nogal wat urgente maatschappelijke opgaven momenteel. Waar gaat het gebeuren de komende jaren?

Kalsbeek: 'Waar niet? Functiemenging is het devies en dan met name in de stad. Daar liggen enorme mogelijkheden om grote aantallen nieuwe woningen te bouwen, met inachtneming van alle maatschappelijke opgaven en voorsortierend op de Omgevingswet.'

Goes: 'Fabriekskwartier Tilburg, Steenenburg en Geerpark gemeente

Maraza New Town Beira, Mozambique: stadsontwerp voor 25.000 woningen als uitwerking van masterplan Beira

Fabriekskwartier Tilburg: circa 400 woningen

'Je moet als stedenbouwer visionair en trendsettend durven zijn en altijd voor de lange termijn gaan'

NOEM EEN VOORDEEL VOOR DE WOONONTWIKKELING DOOR COVID-19 EN EEN NADEEL:

Kalsbeek: Door gewenning aan thuiswerken ontstaat de mogelijkheid om meer in de perifere landsdelen te gaan ontwikkelen, waardoor enige druk van de Randstad af gaat

Goes: Het zorgt ervoor dat mensen hun directe omgeving met andere ogen bekijken
WELKE DISCUSSIE IS RELEVANT OP HET GEBIED VAN WONEN:
Goes: Wat is een starterswoning en hoe krijg je die betaalbaar met de gewenste kwaliteit van de woning en de omgeving. Moeten we de plattegrond niet een keer opnieuw uitvinden na decennia dezelfde woning te bouwen. Tijden veranderen, maar waarom de woning niet?
WAT IS EEN MOOI VOORBEELD VAN EEN GESLAAGD WOONPROJECT MET DE JUISTE MIX:
Goes: The Family in Delft en de Maasbode in Rotterdam. Hier is kritisch nagedacht over het samenbrengen van maatschappelijke vraagstukken en op vernieuwende wijze vertaald in gestapelde woningen

Jeroen Goes (l) en Piet Kalsbeek

voor diverse doelgroepen, waaronder gezinnen
ZIJN JE EIGEN WOONWENSEN IN ANDER PERSPECTIEF GEKOMEN DOOR COVID-19 EN HET THUISWERKEN:
Goes: Meer dan voorheen heb ik behoefte aan een extra ruimte in huis of een mogelijkheid tot opdeling van ruimten
WAT IS ER NODIG OM PRETTIG TE WONEN IN DE COMPACTE STAD:
Kalsbeek: Voldoende groen, lucht en ruimte door meer gelaagdheid in de stad te introduceren: dus begaanbare daklandschappen en verblijfsruimten zoals ruime patio's, serres etc. Daarnaast menging van functies: wonen, werken, kleinschalige detailhandel en horeca in de stedelijke leefomgeving
Goes: Groen en plekken om je te verwonderen

WAT WORDT HET BELANGRIJKSTE KENMERK VAN WONEN IN DE TOEKOMST:
Goes: Een rustplek maar volledig verbonden met de wereld
WAT IS DE GROOTSTE UITDAGING:
Goes: Alle belangen in balans brengen
WAT Zouden PARTIJEN OP DE NEDERLANDSE WONINGMARKT ANDERS EN BETER KUNNEN DOEN:
Goes: Zorgen dat procedures en processen gestroomlijnd worden en kennis gehandhaafd en uitgebouwd
WAT VALT OP ALS HET GAAT OM DE WOONWENSEN:
Goes: Iedereen wil ruim wonen
WELKE INNOVATIES GAAN HET VERSCHIL MAKEN:
Goes: Het verbinden van de innovaties
WAT MAAKT DE STAD SLIM:
Goes: Reageren op gedrag van mensen

